CC

ROYAUME DE BELGIQUE

– – – – – – – – – –

AVIS 46.822/4
DU 8 JUILLET 2009

DE LA SECTION DE LÉGISLATION
DU CONSEIL D'ÉTAT

– – – – – – – – – – – –

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, quatrième chambre, saisi par le Secrétaire d'État à la Mobilité, adjoint au Premier Ministre, le 9 juin 2009, d'une demande d'avis, dans un délai de trente jours, sur un projet d'arrêté royal "modifiant l'arrêté royal du 2 juin 1993 relatif au brevet de conduite exigé pour la navigation sur les voies navigables du Royaume en ce qui concerne certaines catégories de bateaux de plaisance et l'arrêté royal du 24 septembre 2006 portant fixation du règlement général de police pour la navigation sur les eaux intérieures du Royaume", a donné l'avis suivant :

Comme la demande d'avis est introduite sur la base de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 1/, des lois coordonnées sur le Conseil d'État, tel qu'il est remplacé par la loi du 2 avril 2003, la section de législation limite son examen au fondement juridique du projet, à la compétence de l'auteur de l'acte ainsi qu'à l'accomplissement des formalités préalables, conformément à l'article 84, § 3, des lois coordonnées précitées.

Sur ces trois points, le projet appelle les observations ci-après.

Observations générales

Formalité préalable

Conformément à l'article 6, § 4, 3/, de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles, le projet examiné doit être soumis à la procédure d'association des gouvernements régionaux.

Seules figurent toutefois dans le dossier joint à la demande d'avis les lettres adressées aux gouvernements régionaux le 8 juin 2009.

Il revient à l'auteur du projet de veiller à ce que cette formalité préalable soit menée à bonne fin.

Fondement légal du projet

1. L'article 17*ter*, § 1er, de la loi du 5 juin 1972 sur la sécurité de bâtiments de navigation, inséré par la loi du 22 janvier 2007, est visé à l'alinéa 1er du préambule, en tant que fondement légal du projet.

L'article 1er du projet, qui vise à modifier l'annexe 2 de l'arrêté royal du 2 juin 1993 relatif au brevet de conduite exigé pour la navigation sur les voies navigables du Royaume en ce qui concerne certaines catégories de bateaux de plaisance, trouve toutefois un fondement légal plus adéquat dans l'article 3 de la loi du 21 mai 1991 relative à l'instauration d'un brevet de conduite pour la navigation sur les voies navigables du Royaume.

En ce qu'il concerne le brevet de conduite exigé pour certaines catégories de bateaux de plaisance, l'article 1er du projet pourrait, certes, trouver un fondement légal dans l'article 17*ter*, § 2, de la loi du 5 juin 1972 précitée. La mise en oeuvre de cette dernière disposition nécessite toutefois l'adoption d'arrêtés royaux délibérés en Conseil des Ministres.

Il convient, par conséquent, d'insérer dans le préambule du projet un nouvel alinéa 2, consacré au visa de l'article 3 de la loi du 21 mai 1991 précitée, laquelle loi a été le seul fondement légal invoqué dans le préambule de l'arrêté royal du 2 juin 1993 que l'article 1er du projet modifie.

2. L'article 2 du projet vise à insérer dans l'arrêté royal du 24 septembre 2006 portant fixation du règlement général de police pour la navigation sur les eaux intérieures du Royaume, un article 12/1 rédigé comme suit :

> "Art. 12/1. Les articles 19 à 27 inclus de la loi du 5 juin 1972 sur la sécurité des bâtiments de navigation sont d'application au règlement général de police pour la navigation sur les eaux intérieures."

Ils s'agit des dispositions légales relatives aux sanctions pénales applicables aux personnes ayant contrevenu à la loi du 5 juin 1972 ou à ses arrêtés d'application.

Dans la demande d'avis adressée le 19 mai 2009 à l'Inspecteur des Finances, l'insertion de cette disposition est justifiée dans les termes suivants :

> "Het koninklijk besluit van 24 september 2006 houdende vaststelling van het algemeen politiereglement voor de scheepvaart op de binnenwateren van het Koninkrijk heeft enkel de Grondwet als rechtsgrond. Hierdoor kunnen de strafbepalingen van hoofdstuk VI van de wet van 5 juni 1972 op de veiligheid van de vaartuigen niet worden toegepast bij een overtreding van het APSB.
>
> In het voormelde besluit van 24 september 2006 wordt een artikel ingevoerd die de strafbepalingen van de wet van 5 juin 1972 op de veiligheid van de vaartuigen ook van toepassing maakt op het APSB."

En l'absence d'information complémentaire sollicitée auprès des délégués du ministre quant à la portée exacte de cette observation, la section de législation ne peut observer que ce qui suit.

À la suite de l'insertion dans la loi du 5 janvier 1972 précitée d'un article 17*ter*, par la loi du 22 janvier 2007, il y a lieu de considérer, de manière implicite mais certaine, que l'arrêté royal du 21 septembre 2006 trouve dorénavant son fondement légal dans l'article 17*ter* de la loi du 5 juin 1972, avec cette conséquence que les dispositions pénales prévues par la même loi trouvent également d'office à s'appliquer en cas d'infractions aux dispositions de cet arrêté [(1)].

L'article 2 du projet est inutile et doit être omis.

Observation particulière

Il résulte de l'article 4 du projet que l'arrêté entrera immédiatement en vigueur le jour de sa publication au Moniteur belge.

À moins d'une raison spécifique justifiant une dérogation au délai usuel d'entrée en vigueur, fixé par l'article 6, alinéa 1er, de la loi du 31 mai 1961 relative à l'emploi des langues en matière législative, à la présentation, à la publication et à l'entrée en vigueur des textes légaux et réglementaires, il faut renoncer, en principe, à l'entrée en vigueur immédiate afin d'accorder à chacun un délai raisonnable pour prendre connaissance des nouvelles règles.

---

(1) Voir en ce sens, Cass., 24 janvier 1966, Pas. 1966, I, p. 664; Cass., 15 octobre 1973, Pas. 1974, I, p. 165. Voir également les sommaires de ces arrêts sur le site juridat : n/ justel F-19660124-3 et les références citées et n/ justel F-19731015-11.
S'agissant des problèmes liés à la substitution de fondement légal, voir Chr. Lambotte, Technique législative et codification, E. Story-Scientia, 1988, pp. 50 et suivantes.

La chambre était composée de

Messieurs	Ph. HANSE,	président de chambre, président,
	P. LIÉNARDY,	président de chambre,
	J. JAUMOTTE,	conseiller d'État,
Madame	C. GIGOT,	greffier.

Le rapport a été présenté par M. Y. CHAUFFOUREAUX, auditeur.

LE GREFFIER, LE PRÉSIDENT,

C. GIGOT Ph. HANSE

CC

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 46.822/4
VAN 8 JULI 2009

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling Wetgeving, vierde kamer, op 9 juni 2009 door de Staatssecretaris voor Mobiliteit, toegevoegd aan de Eerste Minister verzocht hem, binnen een termijn van dertig dagen, van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit "tot wijziging van het koninklijk van 2 juni 1993 betreffende het stuurbrevet vereist voor het bevaren van de scheepvaartwegen van het Rijk met betrekking tot zekere categorieën van pleziervaartuigen en van het koninklijk besluit van 24 september 2006 houdende vaststelling van het algemeen politiereglement voor de scheepvaart op de binnenwateren van het Koninkrijk", heeft het volgende advies gegeven :

Aangezien de adviesaanvraag ingediend is op basis van artikel 84, § 1, eerste lid, 1/, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, zoals het is vervangen bij de wet van 2 april 2003, beperkt de afdeling Wetgeving overeenkomstig artikel 84, § 3, van de voornoemde gecoördineerde wetten haar onderzoek tot de rechtsgrond van het ontwerp, de bevoegdheid van de steller van de handeling en de te vervullen voorafgaande vormvereisten.

Wat deze drie punten betreft, geeft het ontwerp aanleiding tot de volgende opmerkingen.

Algemene opmerkingen

Voorafgaand vormvereiste

Overeenkomstig artikel 6, § 4, 3/, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, moeten de gewestregeringen betrokken worden bij het uitwerken van het voorliggende ontwerp.

In het bij de adviesaanvraag gevoegde dossier komen evenwel alleen de op 8 juni 2009 aan de gewestregeringen gezonden brieven voor.

De steller van het ontwerp dient erop toe te zien dat dit voorafgaand vormvereiste naar behoren wordt vervuld.

Rechtsgrond van het ontwerp

1. Artikel 17*ter*, § 1, van de wet van 5 juni 1972 op de veiligheid van de vaartuigen, ingevoegd bij de wet van 22 januari 2007, wordt in het eerste lid van de aanhef vermeld als rechtsgrond van het ontwerp.

Artikel 1 van het ontwerp, dat ertoe strekt bijlage 2 bij het koninklijk besluit van 2 juni 1993 betreffende het stuurbrevet vereist voor het bevaren van de scheepvaartwegen van het Rijk met betrekking tot zekere categorieën van

pleziervaartuigen te wijzigen, vindt evenwel een deugdelijkere rechtsgrond in artikel 3 van de wet van 21 mei 1991 betreffende het invoeren van een stuurbrevet voor het bevaren van de scheepvaartwegen van het Rijk.

In zoverre het betrekking heeft op het stuurbrevet vereist voor bepaalde categorieën van pleziervaartuigen, zou artikel 1 van het ontwerp weliswaar rechtsgrond kunnen vinden in artikel 17*ter*, § 2, van de voornoemde wet van 5 juni 1972. De uitvoering van de laatstgenoemde bepaling vereist evenwel dat er koninklijke besluiten worden aangenomen die vastgesteld zijn na overleg in de Ministerraad.

Bijgevolg moet in de aanhef van het ontwerp een nieuw tweede lid worden ingevoegd, dat verwijst naar artikel 3 van de voornoemde wet van 21 mei 1991, welke wet de enige rechtsgrond was die was aangevoerd in de aanhef van het koninklijk besluit van 2 juni 1993 dat bij artikel 1 van het ontwerp gewijzigd wordt.

2. Artikel 2 van het ontwerp strekt ertoe in het koninklijk besluit van 24 september 2006 houdende vaststelling van het algemeen politiereglement voor de scheepvaart op de binnenwateren van het Koninkrijk een artikel 12/1 in te voegen, luidende :

> "De artikelen 19 tot en met 27 van de wet van 5 juni 1972 op de veiligheid van de vaartuigen zijn van toepassing op het algemeen politiereglement voor de scheepvaart op binnenwateren."

Dit zijn de wetsbepalingen betreffende de strafrechtelijke sancties die van toepassing zijn op de personen die de wet van 5 juni 1972 of de uitvoeringsbesluiten ervan hebben overtreden.

In de op 19 mei 2009 aan de inspecteur van Financiën toegezonden adviesaanvraag wordt de invoeging van deze bepaling in de volgende bewoordingen gerechtvaardigd :

> "Het koninklijk besluit van 24 september 2006 houdende vaststelling van het algemeen politiereglement voor de scheepvaart op de binnenwateren van het Koninkrijk heeft enkel de Grondwet als rechtsgrond. Hierdoor kunnen de strafbepalingen van hoofdstuk VI van de wet van 5 juni 1972 op de veiligheid van de vaartuigen niet worden toegepast bij een overtreding van het APSB.

.../...

In het voormelde besluit van 24 september 2006 wordt een artikel ingevoerd die de strafbepalingen van de wet van 5 juni 1972 op de veiligheid van de vaartuigen ook van toepassing maakt op het APSB."

Doordat de gemachtigden van de minister over de precieze draagwijdte van deze opmerking geen aanvullende inlichtingen hebben verstrekt, waarom nochtans verzocht was, kan de afdeling Wetgeving alleen maar het volgende opmerken.

Doordat bij de wet van 22 januari 2007 een artikel 17*ter* is ingevoegd in de voormelde wet van 5 januari 1972, moet impliciet, maar zeker, ervan uitgegaan worden dat het koninklijk besluit van 21 september 2006 voortaan rechtsgrond vindt in artikel 17*ter* van de wet van 5 juni 1972, met dit gevolg dat de strafbepalingen waarin dezelfde wet voorziet eveneens van rechtswege toepassing vinden in geval van overtredingen van de bepalingen van dit besluit [(1)].

Artikel 2 van het ontwerp is overbodig en dient te vervallen.

Bijzondere opmerking

Uit artikel 4 van het ontwerp volgt dat het besluit onmiddellijk in werking zal treden de dag waarop het in het Belgisch Staatsblad wordt bekendgemaakt.

Tenzij er een specifieke reden bestaat om af te wijken van de gangbare termijn van inwerkingtreding, vastgesteld bij artikel 6, eerste lid, van de wet van 31 mei 1961 betreffende het gebruik der talen in wetgevingszaken, het opmaken, bekendmaken en inwerkingtreden van wetten en verordeningen, dient in principe te worden afgezien van de onmiddellijke inwerkingtreding teneinde elkeen een redelijke termijn te geven om van de nieuwe regels kennis te nemen.

---

(1) Zie in deze zin Cass., 24 januari 1966, Pas. 1966, I, blz. 664; Cass., 15 oktober 1973, Arr. Cass. 1974, blz. 180. Zie eveneens de samenvattingen van deze arresten op de site van juridat : nr. justel F-19660124-3 en de geciteerde verwijzingen en nr. justel 19731015-11. Inzake de problemen die verband houden met de substitutie van rechtsgrond, zie Chr. Lambotte, Technique législative et codification, E. Story-Scientia, 1988, blz. 50 en volgende.

De kamer was samengesteld uit

de Heren	Ph.	HANSE,	kamervoorzitter, voorzitter,
	P.	LIÉNARDY,	kamervoorzitter,
	J.	JAUMOTTE,	staatsraad,
Mevrouw	C.	GIGOT,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. Y. CHAUFFOUREAUX, auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. P. LIÉNARDY.

DE GRIFFIER, DE VOORZITTER,

C. GIGOT Ph. HANSE